

1.ชื่อเรื่อง ผลของรูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ หอผู้ป่วยพิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนอง
2.ผู้จัดทำผลงาน : นางอุทิศ กินแก้ว หอผู้ป่วย พิเศษ 6 โรงพยาบาลระนอง โทร 077812630-3 ต่อ 6014 มือถือ 0652691593 E-mail utit_s 1000@hotmail.co.th

3.บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ผลของรูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ หอผู้ป่วยพิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนอง
จังหวัดระนอง

ผู้วิจัย : อุทิศ กินแก้ว

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบทดลองเบื้องต้นครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังให้สุขศึกษาในมารดาหลังคลอด เปรียบเทียบเจตคติก่อนและหลังให้สุขศึกษา เปรียบเทียบการปฏิบัติตัวก่อนและหลังให้สุขศึกษา และเพื่อวัดความพึงพอใจของรูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างคือมารดาหลังคลอดที่มาใช้บริการที่แผนกผู้ป่วยใน หอผู้ป่วยพิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนอง โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบประเมินทักษะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบวัดเจตคติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และแบบวัดความพึงพอใจของรูปแบบการสอนสุขศึกษาซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) และสถิติอนุมาน (Inferential statistic) ได้แก่ Pair t -test

ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ภายหลังได้รับการสอน สูงกว่าการได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.001$ การปฏิบัติตัวภายหลังได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < 0.001$ เมื่อเปรียบเทียบเจตคติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ภายหลังได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.01$ และความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในอยู่ในระดับสูงดีมาก 96.2%

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้

1.ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ในการเก็บน้ำนมมารดา เพื่อให้มีน้ำนมมารดามีคุณภาพและความปลอดภัยสำหรับทารก

2.ควรเพิ่มหัวข้อการติดตามเยี่ยมบ้านในระยะหลังคลอด เกี่ยวกับการประเมินทักษะการปฏิบัติตัวในการบีบเก็บน้ำนม เนื่องจากในการสอนผู้วิจัยได้ใช้โมเดลเต้านมปลอม และการฝึกปฏิบัติที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้ทุกคน ร้อยละ 100

3.ควรมีการจัดอบรมหรือให้ความรู้มารดาหลังคลอดที่ให้นมบุตร เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างปลอดภัยในช่วงให้นมบุตร

4.บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับลูก เพราะนมแม่มีสารอาหารมากกว่า 200 ชนิด ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาสมอง ซึ่งไม่มีอาหารใดเทียบได้ด้วยองค์ประกอบด้านโภชนาการ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน สารต่อต้านอนุมูลอิสระ วิตามิน รวมถึงแบคทีเรียที่ดีต่อระบบทางเดินอาหารของลูกด้วย กระทรวงสาธารณสุขได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการเลี้ยง ลูกด้วยนมแม่และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) โดยมีนโยบายปกป้อง ส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา (protect, promote, and support breastfeeding) ที่สอดคล้องกับ นโยบายของ องค์การอนามัยโลก ผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พบว่าทารกอายุต่ำกว่า 6 เดือน กินนมแม่อย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 23.105 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2559) ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยกำหนดให้ร้อยละของทารกแรกเกิดกินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อยร้อยละ 50 (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข,2560) ในขณะที่เป้าหมายการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว นาน 6 เดือน ขององค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ ร้อยละ 50 ภายในปี ค.ศ. 2017 (WHO, 2017) จาก ข้อมูลดังกล่าวพบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวขณะอยู่โรงพยาบาลมีอัตราสูง แต่เมื่อมารดา กลับมาอยู่บ้านพบว่า มีอัตราที่ลดลง โดยมีปัจจัยที่ทำให้มารดาไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว นานอย่างน้อย 6 เดือน ได้แก่ มารดาคิดว่าน้ำนมมีไม่เพียงพอ มีความกังวลว่านมแม่มีสารอาหารไม่ เพียงพอและมารดาต้องกลับไปทำงาน (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข,2557) และ ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ความตั้งใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของตัวมารดา การ ประกอบอาชีพของมารดา การสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของครอบครัว (พรณิศา แสนบุญส่ง และวรรณดา มลิวรรณ,2559) กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนและปกป้องให้เด็กทุกคน ได้กินนมแม่อย่างเต็มที่ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ว่า “เด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 6 เดือน ควรได้กินนมแม่อย่างเดียวและกินนมแม่ควบคู่อาหารตามวัยจนถึงอายุ 2 ปีหรือนานกว่านั้น” จึง ตั้งเป้าหมายในปี 2568 ไว้ว่า “ร้อยละของเด็กแรกเกิด - ต่ำกว่า 6 เดือนกินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อยร้อยละ 50” (โครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ.2562)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะสำเร็จได้ต้องอาศัยหลายปัจจัย หนึ่งใน ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือการทำให้แม่มีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีและมีความมั่นใจในการให้นมลูกซึ่ง บุคลากรทางการแพทย์สามารถช่วยส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การ สอนทักษะ วิธีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เบื้องต้นและความเสี่ยง หากแม่ไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยอาหารที่เหมาะสม รวมทั้งการสนับสนุนและช่วยแก้ปัญหา ช่วยให้แม่มีความมั่นใจและคลายความกังวลลงได้โดยเฉพาะอย่าง ยิงแม่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับหัวนมและลานนม ภายหลังจากได้รับคำแนะนำแล้วจะมีทัศนคติ ที่ดีขึ้นและเห็น ความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้น การติดตามและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากบุคลากรทาง การแพทย์จะทำให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

โรงพยาบาลระนอง มีการดำเนินงานตามนโยบายและรณรงค์ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มี การประเมินโครงการโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่-ลูกอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่ยังพบว่าอัตราการเลี้ยง ลูกด้วยนมแม่ยังต่ำกว่าเป้าหมาย โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2567 มีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 จากประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ระบบการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของโรงพยาบาล ระนอง แผนกหลังคลอด พิเศษ 6-7 ยังไม่สามารถช่วยให้มารดาหลังคลอดนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ โดย สังเกตพบว่ามารดายังมีปัญหากล่าวการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้แก่ ทำอัมลูกดูนมที่ไม่ถูกต้อง อัมลูกไม่แนบ ลำตัว ปากลูกอมไม่ลึกถึงลานหัวนม หัวนมแตกเป็นแผลหรืออักเสบ เนื่องจากรูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยง ลูกด้วยนมแม่ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน และหากมารดาหลังคลอดไม่ได้รับการเตรียมความ พร้อมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งจะส่งผลต่อความรู้และความมั่นใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เมื่อกลับไป บ้าน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพัฒนารูปแบบ แนวปฏิบัติในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาหลัง

คลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลระนอง แผนกพิเศษ 6-7 ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการดูแลเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการ

5.วัตถุประสงค์การวิจัยวัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ก่อนและหลังให้สุศึกษาในมารดาหลังคลอด
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติ ก่อนและหลังการให้สุศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติ ก่อนและหลังการให้สุศึกษา
4. เพื่อวัดความพึงพอใจหลังการให้สุศึกษา

6.ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. นำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในสถานบริการสาธารณสุข
2. จัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรสาธารณสุข

7.แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

แนวคิดความพึงพอใจ

วรูม (Vroom, 1964, p. 29) กล่าวว่า ทศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งนั้นสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้ ต่างหมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยที่ทศนคติด้านบวกจะชี้ให้เห็นถึงความพึงพอใจในสิ่งนั้น ส่วนทศนคติด้านลบจะสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น

กู๊ด (Good, 1973, p. 320) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจต่างๆ และทศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ทำอยู่

โวลแมน (Wolman, 1973, p. 384) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกที่มีต่อความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของความต้องการหรือแรงจูงใจของตน

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom Bloom's Taxonomy)

Benjamin S. Bloom (อ้างอิงใน ขวาล แพรัตกุล, 2525, หน้า 7) ได้จำแนกพฤติกรรมทางการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาคือพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย แบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ ด้านความรู้ความจำความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า =ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงตัวชี้ระดับของทักษะ คือ เวลา และคุณภาพงานแบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านการรับรู้เลียนแบบ ด้านกระทำได้ตามแบบ ด้านการหาความถูกต้อง ด้านการกระทำอย่างต่อเนื่อง ด้านการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ

-ตำราวิชาการ

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2557

-งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประดัด ธรรมโชติ และจิตติ ลาวัลย์ตระกูล (2554) ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ภายใน 48 ชั่วโมงหลังผ่าท้องคลอด ต่อพฤติกรรมการให้นมบุตรและพฤติกรรมการดูนมของทารก ที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

สุจิตรา ยวงทอง, วิไลพรรณ สวัสดิ์พาณิชย์ และวรรณิ เตียววิศเรศ (2555) ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับมารดาหลังคลอดบุตรคนแรกต่อระยะเวลาและพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

อุษา เชื้อหอม , วรรณิ เตียววิศเรศ , ดาริน ด่านเทศ(2559) ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียสำหรับหญิงตั้งครรภ์ทำงานนอกบ้านต่อเจตคติ และความตั้งใจเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว

8.รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลองเบื้องต้น (Pre Experimental) เปรียบเทียบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group pre – posttest design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ มารดาหลังคลอดจำนวน 1 กลุ่ม (คลอดปกติ+ผ่าตัดคลอด) อายุ 18-40 ปี ที่มารับบริการแผนก พิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนอง จังหวัดระนอง จำนวน 30 คน

โดยใช้สูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม 1 ชุดแบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามปลายปิดจำนวน จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้ เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีลักษณะเป็นปรนัยเลือกตอบ มี 3 ตัวเลือก ใช่ ไม่ใช่ ไม่ทราบ จำนวน 14 ข้อโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถูก ให้ 1 คะแนน

ผิด ให้ 0 คะแนน

ไม่ทราบ ให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทักษะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีลักษณะเป็นปรนัยเลือกตอบ มี 2 ตัวเลือก ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติไม่ถูกต้อง จำนวน 15 ข้อโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติถูกต้อง ให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 4 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 3 ระดับโดยแต่ละค่ามีความหมายดังนี้คือ

เห็นด้วย 3 คะแนน

ไม่แน่ใจ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย 1 คะแนน

การแบ่งระดับความรู้และเจตคติและเจตคติใช้วิธีการจัดกลุ่มแบบอิงเกณฑ์ของ Bloom (1968:42) แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนน น้อยกว่าร้อยละ 60 ระดับต่ำ

คะแนน ร้อยละ 60-79 ระดับปานกลาง

คะแนน มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ระดับสูง

ส่วนที่ 5 แบบวัดความพึงพอใจ ของลิเคิร์ทสเกล โดยแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสำรวจจำนวนมารดาหลังคลอด ที่มารับบริการที่แผนกหอผู้ป่วยพิเศษ 6-7 โรงพยาบาล ระนอง จังหวัดระนอง

2. รับสมัครกลุ่มสตรีอายุ 18-39 ปี ในหอผู้ป่วย ตามช่วงวันและเวลาที่มานอนโรงพยาบาล โดยมีคุณลักษณะตามเกณฑ์คัดเข้าและคัดออก โดยจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เทคนิค และขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

3. จัดทำแบบบันทึกการวิจัย เปรียบเทียบความรู้ เจตคติ การปฏิบัติตัว ก่อนและหลังการให้ สุขศึกษาและวัดความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการสอนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

4. ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1. ให้กลุ่มมารดาหลังคลอด อายุ 18-39 ปี ทำแบบสอบถาม ความรู้ เจตคติ การปฏิบัติตัวก่อนการทดลอง

4.2. ดำเนินการให้สุขศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระยะเวลา 30 นาที

4.3. ให้กลุ่มมารดาหลังคลอดอายุ 18-39 ปี ทำแบบสอบถามความรู้ เจตคติ การปฏิบัติตัวและความพึงพอใจหลังการทดลอง เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จในแต่ละรายแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้ง

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ตอบเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมาน (Inferential statistic) ได้แก่ Pair t- test

9.ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

มารดาหลังคลอดหอผู้ป่วย พิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 7.43 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 12.53 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้หลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

มารดาหลังคลอดหอผู้ป่วย พิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัวก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 8.63 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 15 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัว

หลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในมารดาหลังคลอดหอผู้ป่วยพิเศษ 6-7 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

มารดาหลังคลอดหอผู้ป่วย พิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนองมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 19.03 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 20.23 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติหลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในมารดาหลังคลอดหอผู้ป่วยพิเศษ 6-7 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

มารดาหลังคลอดหอผู้ป่วย พิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนองมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ หลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับสูง ($\bar{X} = 4.81$)

10.อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในโรงพยาบาลระนอง ของมารดาหลังคลอด หอผู้ป่วยพิเศษ 6,7 มีความรู้ การปฏิบัติตัว เจตคติ และความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายตามสมมติฐานได้ดังนี้

1.คะแนนความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดครั้งแรก ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 7.43 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เท่ากับ 12.53 เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมการให้ความรู้ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ กลไกการเกิดน้ำนม ประโยชน์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การเตรียมตัวเพื่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ วิธีการเก็บรักษาน้ำนม และการแก้ไขปัญหาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผู้วิจัยได้ทำการสอนเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล มีการสาธิต และให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับ โดยใช้สื่อการสอนทันสมัย Power point ประกอบ วิดีทัศน์ โมเดลเต้านมปลอม และตุ๊กตาทารก ส่งผลให้มารดามีความรู้มากขึ้น จากการมีประสบการณ์ ซึ่งเกิดจากการทดลองปฏิบัติด้วยตัวเอง

2.คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัวก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 8.6และหลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 15 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัวหลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ ประดับ ธรรมโชติ และจิตโส ลาวัลย์ตระกูล (2554) พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้นมบุตร อยู่ในระดับดีมาก ($M=54, S.D.=1.94$)

3.คะแนนเฉลี่ยของเจตคติก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 19.3 และหลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เท่ากับ 20.03 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่า คะแนนเฉลี่ยของเจตคติหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับอุษา เชื้อหอม, วรณี เดียวอิสเรศ, ดาริน ด่านเทศ (2559) ผลของผลการวิจัยพบว่าหญิงตั้งครรภ์ทำงานนอกบ้านกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติและความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อย่างเดียวนาน 6 เดือนเพิ่มขึ้น กว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=11.689, p<.01$ และ $t=2.37, p<.05$ ตามลำดับ)

4.มารดาหลังคลอดมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ระดับสูง $\bar{X}=4.81$ อธิบายได้ว่า มารดามีความมั่นใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพิ่มขึ้น จากความรู้ ความเข้าใจและการสนับสนุนที่ดี มีความพึงพอใจภาคภูมิใจเมื่อสามารถให้นมบุตรได้สำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าผลของโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในหอผู้ป่วยพิเศษ 6-7 โรงพยาบาลระนอง สามารถเพิ่มความรู้ การปฏิบัติตัวและเจตคติ เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ในการเก็บน้ำนมมารดา เพื่อให้ให้น้ำนมมารดามีคุณภาพและความปลอดภัยสำหรับทารก
2. ควรเพิ่มหัวข้อการติดตามเยี่ยมบ้านในระยะหลังคลอด เกี่ยวกับการประเมินทักษะการปฏิบัติตัวในการปั๊มเก็บน้ำนม เนื่องจากในการสอนผู้วิจัยได้ใช้โมเดล ด้านมปลอมและการฝึกปฏิบัติที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้ทุกคน ร้อยละ 100
3. ควรมีการจัดอบรมหรือให้ความรู้มารดาหลังคลอดที่ให้นมบุตรเพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างปลอดภัยในช่วงให้นมบุตร

11.เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ วิจิตรสุคนธ์, พรรณรัตน์ แสงเพิ่ม, นันทิยา วัฒนา, สุพินดา เรืองจิรัชญ์,

สุดาภรณ์ พยัคฆเรือง. (2557).การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ประดัด ธรรมโชติ และจิตโส ลาวัลย์ตระกูล (2554) ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ภายใน 48 ชั่วโมงหลังผ่าท้องคลอด ต่อพฤติกรรมการให้นมบุตรและพฤติกรรมการดูนมของทารก. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์.ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม พ.ศ.2554)

สุจิตรา ยวงทอง, วิไลพรรณ สวัสดิ์พาณิชย์ และวรรณิ เดียวอิสเรศ (2555) ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับมารดาหลังคลอดบุตรคนแรกต่อระยะเวลาและพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา.ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ.2555)

อุษา เชื้อหอม,วรรณิ เดียวอิสเรศ และดาริน ด่านเทศ (2559). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย สำหรับหญิงตั้งครรภ์ทำงานนอกบ้าน ต่อเจตคติและความตั้งใจเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย.วิทยานิพนธ์.สาขาวิชาการผดุงครรภ์ชั้นสูง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Benjamin,S Bloom.1986. ‘Learning for mastery’. Evaluation comment. Center for the study of instruction program.University of California at Los Angeles. Vol 2 :47-62.